

Иван Вазов

Копнеж на един свят

– Брате мой, брате мой!
– Що скърбиш, бедна твар?
– Твар не съм, а сърце,
що гори, що жадней
кат потоп да залей
целий свят с любовта си.

– Що въздишаш, сърце?
– Сърце не – аз съм ум,
кой небесното було
иска да разреде –
да узнай, да съзре
тайний извор на всичко,
що се движи, грей, мре...

– Брате мой, брате мой!
– Що тъгуваш, ум горд?
– Ум не съм, а съм дух,
дух крилат, кой ламти
да лети, да лети
из незнайният хаос,
из пространний всемир,
дори трай вечността.

– Брате мой, брате мой!
– Що лудейш, чуден дух?
– Дух не съм, аз съм бог
без небе и без ад,
без кумир и без храм,
но кроя нещо славно
и добро да създам...

– Брате мой, брате мой!
– Бог тревожен, що искаш?
– Бог не съм, ами прах,
що светът не побира,
що покой не намира,
що ламти за покой
сред туй вечно движение...
За покой, за покой!...

Сърце! Ум! Дух! Бог! Прах!
Що си името тайш?
Человек, що роптайш!
И за теб, не се бой,
има гроб, да, и той
твоите бурни желанья,
светове и мечтанья
в своята бездна ще глътне...

Сърцето

Вярвам, да, има гроб
и там – вечен покой,
де мирясва кръвта,
де заспива скръбта...
Там е край на борби,
на желания, жажди
нивга неутолени;
там гасней любовта,
там омразата спи...
Ах, убито съм вече
и желало бих там
да почина в блаженство...
Има край, има, знам:
то е гробът покойни.

Умът

Щом изгние плътта
във подземния мрак,
всичко свършва се веч.
Аз в небето гледах,
вдън земята рових.
Аз на гатанки тъмни
ключа тайни дирих.
Но от всички откритья,
плод на опит и смятки
и на мътни догадки,
една истина само
явна, видела знам:
то е гробът покойни.

Прахът

Не предчувствия вещи,
нито опит дълбоки –
мене червекът учи,
че във гроба е края...
Прах бях, съм и ще съм.
Зад прахът що остая?
Сянка, дим, сън и нищо!
Да, под гробния свод
край на всичко. Амин.

Духът

Не, там няма да спръ!
Аз съм дух и не мръ.
По е дълг моят път,
по-широк – моят свят.
Аз съм вечно движенье,
твар на преображение,
скитник, фърлен в света
да върви, да се лута
от лъжа във съмнение
и от мрак в светлина.
Аз ще мина невидим
в поколения безброй –
нов живот да им дам
за борби, трудове,
за високи летежи,
за безумни ламтенья...
Не, аз няма да мръ.

Богът

Що е гроб? Тъмен кът,
назначен за прахът.
Гробът ли? Аз съм бог –
и безсмъртний не мре.
Но не бог на Мойсея,
на Зорастра, на Буда –
а на Разума чисти,
на великата Правда –

на Напредъка бог.
От столетия много
през всемирни преврати
гоня чудна задача:
тоя свят несполучен
да меня, обновя,
тайний извор на злото
из самата природа
да изскубна насила;
сетний удар да дам
на олтари, тронове,
на съдбата слепешка
да отнема властта,
на човешкий живот –
сфинкс, енигма ужасна –
цел, призванье да дам
и нов свят да създам –
от богове населен.

Пловдив, 1885

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8467>]